

1990 KOVO 11

30

Atkurtai
Lietuvos
Nepriklausomybei

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akte yra minimas 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Aktas ir 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo Seimo rezoliucija, paskelbusi Lietuvos valstybę demokratine respublika, pabrėžiant, kad šie dokumentai „niekada nebuvo nustoję teisinės galios ir yra Lietuvos valstybės konstitucinis pamatas“.

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo pareiškimu:

Lietuvos Tarybą, vienintelę lietuvių tautos atstovybę, remdamos pripažintai tautų apsiprendimo teise ir skelbiame Vilniaus konferencijos nutarimų rugėjo mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstantai nepriklausomą demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir ta valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas steigiamasis seimas, demokratiiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba pranešdama apie tai
vyriausybei, prašo pripažinti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Vilniuje, vasario 16 d. 1918 m.

[illegible]

Lietuvos Steigiamasis Seimas, reikšdamas Lietuvos žmonių valią, proklamuoja esant atstatytą nepriklausomą Lietuvos valstybę kaip demokratinę respubliką, etnologinėmis sienomis, ir laisvą nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitom valstybėm.

Rezolučija Steigiamojo Seimo vienu balsu priimta.

1920 m. gegužės 15 d. Steigiamoji
Seimo rezoliucija, kuria Lietuvos
valstybė tapo Lietuvos Respublika

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos
Nepriklausomybės Aktas,
atkūręs Lietuvos valstybę

1990 m. kovo 11 d. Aktas „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ įtvirtino Nepriklausomybės atkūrimo principus, kurie vėliau buvo išplėtoti kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais ir sudarė teisines prielaidas atkurtai valstybės Nepriklausomybei praktiškai įtvirtinti. Lietuvos Respublika, vadovaudamasi šio Akto nuostatomis, visiškai perėmė savo teritorijos valdymą ir išskyrė savo piliečius iš svetimos valstybės jurisdikcijos.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO AKTAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS

A K T A S

DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS ATSTATYMO

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama Tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suvereninių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė.

Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės aktas ir 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo Seimo rezoliucija dėl atstatytos Lietuvos demokratinės valstybės niekada nebuvo nustoję teisinės galios ir yra Lietuvos Valstybės konstitucinis pamatas.

Lietuvos valstybės teritorija yra vientisa ir nedaloma, joje neveikia jokios kitos valstybės konstitucija.

Lietuvos valstybė pabrėžia savo ištikimybę visuotinai pripažintiems tarptautinės teisės principams, pripažįsta sienų neliečiamumą, kaip jis suformuluotas 1975 metų Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimo Helsinkyje Baigiamajame akte, garantuoja žmogaus, piliečio ir tautinių bendrijų teises.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kaip suvereninių galių reiškėja šiuo aktu pradeda realizuoti visą Valstybės suverenitetą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PIRMININKAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS SEKRETORIUS

Vilnius, 1990 m. kovo 11 d.

V. Landsbergis
V. LANDSBERGIS

L. Sabutis
L. SABUTIS

[The following section contains numerous handwritten signatures and names in blue ink, including: Tractaus, Namis, Cankinels, Bepur, Dap, W, G, M, K, A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, and many others.]

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS AKTO SIGNATARAI

Už Aktą „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ balsavo 124 Aukščiausiosios Tarybos deputatai – jie vadinami Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarais, 6 deputatai susilaikė, nė vienas nebalsavo prieš.

1990 m. kovo 11 d. atkūrus Lietuvos valstybės Nepriklausomybę. Fotografas Jonas Juknevičius, Lietuvos centrinis valstybės archyvas (0-123539)

STATISTIKA

Vyrų – 113

Moterų – 11

Signatarų
amžiaus vidurkis –
44,65 metai

Jauniausias signataras –
Gintaras Ramonas
27 metai

Vyriausias signataras –
Jokūbas Minkevičius
68 metai

Kada buvo paskelbti balsavimo rezultatai?

Vardinio balsavimo dėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo rezultatus Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis paskelbė **22.44 val.**

55

Vardinio balsavimo kortelė

Balsuojama dėl Akto
dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo

Balsuota: ☐ Už ☒ Prieš ☒ Susilaikė

Deputato pavardė, vardas, apygardos Nr. 54
Landsbergis, Vytautas

Parašas [Signature] Data 1990. II. 11

Kodėl Aukščiausioji Taryba pavadinta Atkuriamuoju Seimu?

Per savo veiklos metus Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba įtvirtino Lietuvos valstybingumą, padėjo tvirtus demokratinės nepriklausomos valstybės raidos pagrindus ir įvykdė visus Atkuriamojo Seimo uždavinius, todėl Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. lapkričio 28 d. deklaracija jį pavadinta Lietuvos Respublikos Aukščiausiąja Taryba-Atkuriamuoju Seimu.

Koks yra oficialus Lietuvos Nepriklausomybės Akto pavadinimas?

Oficialus 1990 m. kovo 11 d. priimto dokumento pavadinimas yra Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos aktas „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“, kitaip – Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Aktas arba Lietuvos Nepriklausomybės Aktas, Nepriklausomybės Aktas.

Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininko Vytauto Landsbergio vardinė kortelė. Lietuvos Respublikos Seimo archyvas

Nuo kada Seimas posėdžiauja Vilniuje?

Lietuvos Respublikos parlamentas sostinėje Vilniuje posėdžiauja tik nuo 1990 metų. Prieškariu Lietuvos Respublikas Seimas posėdžiavo (1920–1927, 1936–1940 metais) laikinojoje sostinėje Kaune.

*Seimo I rūmai. Fotografė
Olga Posaškova, Lietuvos
Respublikos Seimo archyvas*

Kada surengti pirmieji demokratiniai rinkimai Lietuvoje po Antrojo pasaulinio karo?

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba buvo išrinkta pirmuose demokratinuose rinkimuose po Antrojo pasaulinio karo 1990 m. vasario–kovo mėn. Tai paskutiniai rinkimai, vykę okupacijos sąlygomis. Deputatai buvo renkami dviejuose turuose. Rinkimams buvo užregistruoti 472 kandidatai, iš jų iki 1990 m. kovo 11 d. buvo išrinkti 133 Aukščiausiosios Tarybos deputatai (kiti deputatai išrinkti vėliau).

Nuo kada renkamas 141 Seimo narys?

Toks Tautos atstovų skaičius buvo nustatytas 1990 m. vasario–kovo mėn. renkant deputatus į Aukščiausiąją Tarybą. Jis įrašytas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 55 straipsnyje: „Seimą sudaro Tautos atstovai – 141 Seimo narys, kurie renkami ketveriems metams remiantis visuotine, lygia, tiesiogine rinkimų teise ir slaptu balsavimu.“

Kodėl pavasario sesija pradama kovo 10 d.?

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba į pirmąjį posėdį susirinko 1990 m. kovo 10 d., todėl Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinta, kad Seimo pavasario sesija kasmet prasideda būtent kovo 10-ąją. Į rudens sesiją Seimo nariai susirenka rugsėjo 10 d.

Kada buvo įteisinti valstybės simboliai?

Lietuvos valstybės **vėliava** ir **himnas** buvo įteisinti dar iki 1990 m. kovo 11-osios – 1988 m. Sąjūdžio pastangomis LTSR Aukščiausioji Taryba ryžosi atsisakyti Lietuvai primestos simbolikos ir priėmė LTSR Konstitucijos pataisą dėl vėliavos ir himno. Buvo įtvirtinta, kad valstybinė vėliava yra tautinė vėliava, t. y. istorinė Trispalvė. Konstitucijoje paskelbta, kad valstybinis himnas yra Vinco Kudirkos „Tautiška giesmė“.

O 1990 m. kovo 11 d. buvo įteisintas Lietuvos Respublikos **valstybės pavadinimas** ir **herbas**. Įstatyme „Dėl valstybės pavadinimo ir herbo“ nustatyta, kad vienintelis valstybės pavadinimas yra Lietuvos Respublika (Lietuva), o oficialus Lietuvos Respublikos valstybės herbas ir ženklas yra Vytis.

Kokio dokumento galiojimas buvo atkurtas priimant Nepriklausomybės Aktą?

1990 m. kovo 11 d. buvo atkurtas ir sustabdytas 1938 m. Lietuvos Konstitucijos galiojimas, taip patvirtinant Lietuvos valstybingumo tęstinumą. Ją pakeitė Laikinasis Pagrindinis Įstatymas, galiojęs iki Aukščiausiosios Tarybos parengtos ir Lietuvos Respublikos piliečių 1992 m. spalio 25 d. referendume priimtos Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo.

Seimo posėdžių salėje – į pavasario sesiją susirinkę Seimo nariai. Sesijos pradamos ir baigiamos Lietuvos Respublikos himnu. 2019 m. kovo 10 d. Fotografė Olga Posaškova, Lietuvos Respublikos Seimo archyvas

Kariai neša Valstybės vėliavą per Gedulo ir vilties, Okupacijos ir genocido dienų minėjimą. 2018 m. birželio 14 d. Fotografė Džoja Gunda Barysaitė, Lietuvos Respublikos Seimo archyvas

Iškilmingoje ceremonijoje pasirašytas Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“, kuris įtvirtino piliečių referendume priimto pagrindinio valstybės įstatymo galiojimą. Prie mikrofono – Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis. 1992 m. lapkričio 6 d. Fotografas Andrius Petrulevičius

Vaikai šventės metu Nepriklausomybės aikštėje prie Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos rūmų. Vilnius. 1991 m. kovo 1 d. Fotografas Vladas Ščiavinskas. Lietuvos centrinis valstybės archyvas (0-104316)

Viršelio nuotraukoje: Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos minėjimas prie Seimo rūmų. 2019 m. kovo 11 d. Fotografė Olga Posaškova, Lietuvos Respublikos Seimo archyvas

Informaciją parengė Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Ryšių su visuomene skyrius